

СОЦІАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Левченко Фессалоніка Григорівна

Кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник
відділу профільного навчання
Інститут педагогіки НАПН України

Соціальна направленість компетентісного підходу проявляється в тому, що головною умовою досягнення компетенцій є соціальна взаємодія. Таким чином, не тільки школа, а й родина, громадські організації, позашкільні заклади освіти, засоби масової інформації і суспільство в цілому несуть відповідальність за набуття компетенцій молодими людьми. Компетентісний підхід сам по собі є відтворенням соціального замовлення, достатній для успішного вступу в сучасне суспільство. Набуття системи компетенцій молодою людиною є перспективним не тільки для неї особисто, а й для суспільства в цілому, бо передбачає вміння орієнтуватися в навколишньому середовищі, відповідним чином його відобразити і перетворювати, пізнавати світ і навколишній простір, соціальний досвід, виконання завдань і прийняття рішень, діяти з розумом, передбачати можливі наслідки своїх дій і нести за них відповідальність. Соціальна спрямованість проявляється у положеннях життєвої орієнтації, особистісної орієнтації, творчого осмислення соціального досвіду.

Положення життєтворчої спрямованості виявляється в індивідуальному створенні власної життєвої стратегії, свідомому визначенні життєвих орієнтирів та способів самореалізації, формуванні життєвих принципів та пріоритетів на основі знань, досвіду, переконань та цінностей, набутих протягом років навчання.

Стратегія життя у сучасному розумінні – це стратегія пошуку, обґрунтування й реалізації своєї особистості в житті шляхом співвіднесення життєвих вимог з особистісною активністю, її цінностями й способом самоствердження [1].

Найбільш важливими, на думку О. Васильєвої та О. Демченко, характеристиками життєвої стратегії є рівень відповідальності, ступінь свідомості життя, система цінностей і відносин людини. У процесі розвитку суспільства й зміни суспільної моралі людина може переосмислювати свою систему цінностей, внаслідок чого її життєві цілі наповнюються іншим змістом [2].

Положення про особистісну спрямованість навчально-виховного процесу розкриває суть компетентісного підходу, а саме: він базується на ставленні до дитини як суб'єкта, ціннісному сприйнятті кожної особистості, повазі до її особистості. Реалізація компетентісного підходу відповідно до цього

положення передбачає підтримку дитини, формування механізмів саморозвитку, самозахисту, самовиховання, які необхідні для життя людини.

За цих умов завданням освіти є підтримка та розвиток природних задатків дитини, збереження та зміцнення її здоров'я, формування її самобутності, формування здатності до соціальної та творчої самореалізації.

У педагогічному процесі поняття особистісний саморозвиток включає такі процеси, як самозмінювання, самоуправління, самовиховання і самонавчання [3]. Ефективним вважається такий саморозвиток, який передбачає в особистості потребу самовдосконалюватися.

Положення творчого розуміння соціального досвіду базується на тому, що власний життєвий досвід формується в умовах постійних життєвих змін. У той же час врахування законів соціального спадкування, що діють у суспільстві, є обов'язковими.

В умовах розвитку суспільства сформованій особистості пропонуються традиційні засоби порозуміння та вирішення життєвоважливих проблем, які складають основу побудови власної життєвої стратегії. Прискорення, властиві соціально-економічним перетворенням, сприяли тому, що швидкість трансформації набагато перевищує швидкість зміни поколінь. Якщо у ХХ столітті завданням освіти було підготувати учнів до найближчого майбутнього, що виглядало як удосконалена копія сьогодення, то завдання сучасної школи: забезпечити здатність випускників жити в постійних змінах та перетвореннях. У зв'язку з цим склалася суперечність, що полягає в тому чи засвоєний соціальний досвід минулого забезпечить здатність випускників жити в новому світі, який кардинально відрізняється від того, в якому сформувався цей досвід. Розв'язанню зазначеної суперечності сприяє компетентісний підхід, активне запровадження якого у навчально-виховний процес сприяє формуванню компетентностей, якими має оволодіти майбутній випускник.

Отже дотримання зазначених положень: життєвої орієнтації, особистісної орієнтації, творчого осмислення соціального досвіду, сприяє зміщенню акцентів з процесу накопичення, визначеного у відповідних освітніх документах, знань, умінь та навичок майбутніх фахівців у площину і формування та розвитку здатності діяти та творчо застосовувати набуті знання та досвід в різних ситуаціях. Що в свою чергу сприяє модернізації і осучасненню навчально-виховного процесу у закладах освіти.

Список літератури:

1. Резник Ю. М. Жизненные стратегии личности (опыт комплексного анализа) / Ю. М. Резник, Е. А. Смирнов. – М.: Институт человека РАН, Независимый ин-т гражданского об-ва, 2002. – 260 с.

2. Васильева О. С., Демченко Е. А. Изучение основных характеристик жизненной стратегии человека /О.С.Васильева, Е.А.Демченко //Психология смысла жизни [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://lifekeys.jinonet.ru/Smysl/smysl-2.htm>.

3. Селевко Г., Журавлев В. Технология саморазвития личности школьника. /Г.Селевко, В.Журавлев //Воспитание школьников. – 2002. – 4,5. – С.9-18.